

KATALPA

DĚNÍ VE ŠKOLE

Český rozhlas

Začátkem školního roku probíhají různé exkurze. Jednou z nich byla návštěva 9.C v rádiovém studiu Českého rozhlasu, který zatím vysílá pouze zprávy z regionu každou celou hodinu. Už se pracuje na rozšíření vysílání. Od 2. prosince si budete moci naladit Český rozhlas 24 hodin denně.

Český rozhlas pro Pardubický kraj se nachází v historické budově č. 29 v ulici u Sv. Anežky České. Objekt prošel před novým otevřením náročnou a nákladnou rekonstrukcí. Zájemci o návštěvu studia by se měli připravit na velký fyzický výkon, hodný zdolání himalajského vrcholu K2. V případě nefunkčního výtahu je na něj připraveno 76 stupínků starodávného schodiště a jako vrcholová prémie, v podobě vysílacího studia, je zde ještě nastraženo 15 točitých a velice úzkých schodů. Dobře si tedy zapamatujte, pokud budete pozváni na rozhovor do našeho studia, počítejte s dostatečnou časovou rezervou na vydýchání a aklimatizaci.

Exkurze byla velmi poučná, protože žáci měli možnost podívat se přímo do vysílacích místností a ptát se redaktorů na různé otázky. Nejzajímavější byl asi rozhovor s redaktorkou, která nám předvedla střihání a úpravu rozhovoru. Ten si žáci mohli zkusit i sami nahrát. Spíše je ale pobavily ukázky některých „neupravených“ rozhovorů a komentářů politiků. Redaktoři musí udělat kus práce, aby ho upravili do stavu, který se bude moci odvysílat. Ve studiu panovala příjemná atmosféra a lidé zde byli velmi milí.

Více se dozvíte na www.rozhlas.cz/pardubice.

Opět vycházíme!

Pokud jste v minulém školním roce četli časopis Katalpa, jistě si v tomto čísle všimnete, že se změnila nejen grafická, ale i obsahová stránka časopisu. Rozrostla se i redakční rada a ta vás bude během celého letošního roku informovat o novinkách a zajímavých událostech.

Již od září jsou tu noví učitelé, žáci na obou stupních i nové učebny. Jistě vás nejvíce zaujme počítačová učebna, kde budete moci využívat služby internetu.

Doufáme, že stejně jako přibýlo plno nových věcí na naší škole, přibudou i další čtenáři.

• kiku

• kalup

Sběr starého papíru

Letošní prázdninové léto bylo poznamenáno velkými záplavami, které otřásl nejen Českou republikou, ale také i celou Evropou. Každého z nás se tato katastrofální událost nějakým způsobem dotkla. Každý, kdo mohl, pomáhal, a proto se i naše škola zapojila do pomoci postiženým oblastem. Přispět mohli opravdu všichni. Sběr starého papíru proběhl ve středu 11. září 2002. Výtěžek této akce byl věnován základní škole Libotice na nákup učebních pomůcek a celkovou rekonstrukci školy. Celkem žáci shromáždili 7,5 tun starého papíru a přispěli této malé škole částkou 10 860 Kč.

Děkujeme všem, zvláště chlapcům z 9.B, kteří měli tuto akci na starosti.

• kalup

Sběr PET lahví

Každoročně probíhá na naší škole sběr PET lahví. V loňském roce naše škola nashromáždila celkem 92 371 ks plastových lahví, což činí 3,5 tuny, a tím přispěla k čistotě životního prostředí. I letos se do této soutěže zapojíme.

Sbírají se pouze čiré lahve, které nesmějí být od oleje. Odevzdat je můžete každé úterý a pátek o velké přestávce za kotelnou. Pro nejlepší sběrače je opět připraven výlet do některé ze zoologických zahrad v České republice a mnoho dalších neméně zajímavých cen. Proto neváhejte a sbírejte!

• kalup

Nejrychlejší chlapec a dívka Pardubic

Tradice se nezměnila. Opět se konal závod **O nejrychlejšího chlapce a dívku Pardubic**. Závod se letos uskutečnil na venkovním hřišti Sokola Pardubice na Olšinkách. Chlapci závodili 1. října a den poté se přidaly dívky. Z mnoha žáků z naší školy, kteří se zúčastnili prvního a druhého kola závodu, postoupili do finále tyto žáci: **Michal Chrtek** (7. B) obsadil 4. místo a **Vít Šembera** (7. C) obsadil 6. místo.

• kalup

SVÁTKY A VÝROČÍ

Podzimní svátky

Dnes se dozvíte: **Dušičky, sv. Martin a něco málo z řad pranostik**

Svátky zesnulých – **dušičky** se konají vždy 2. listopadu od roku 998. Venkovské, ale i městské hřbitovy, byly v minulosti v katolických oblastech doslova naplněny kovanými železnými kříži. V některých obcích se peklo i zvláštní pečivo, nazývané „dušičky“ pro žebráky, pocestné a vůbec chudý lid. Dnes se hroby zdobí květinami, věnci a zapálenými svíčkami.

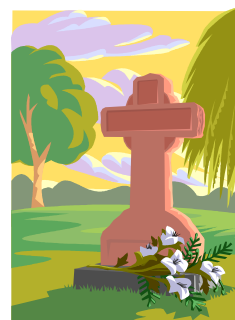
Z pranostik: Prší-li na den Dušiček, oplakávají duše zemřelých své hříchy.

Svátek sv. Martina, který připadá na 11. listopad, nám připomíná, že je zima za dveřmi. S Martinem má správně napadnout první sníh, alespoň dříve tomu prý tak často bylo.

Svátek sv. Martina byl významným datem, neboť čeleď tehdy u hospodářů končila či měnila službu a dostávala mzdu. Toho dne se velmi slavilo, jedlo a pilo na vesnici stejně jako ve městě. V dávných časech chodívali jak žáci, tak kanovníci, ba i kati na „martinskou koledu“, po níž se veselili, tropili výtržnosti a mnoho peněz propili v krčmách. Ale na Martina se i staří scházeli, hodovali a tučná „svatomartinská husa“ byla jakýmsi národním jídlem.

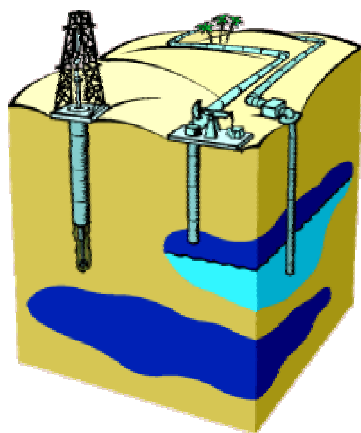
Z pranostik: Na svatého Martina kouřívá se z komína.

Přijede-li Martin na bílém koni, metelice za metelici se honí.

• mamu

Zemní plyn

Na naší planetě je ukryto mnoho cenných látek, které člověk využívá ve svůj prospěch. Jednou z nich je i zemní plyn. My se budeme snažit vám v tomto čísle něco o něm říci a seznámit vás jak se těží a přepravuje.

Zemní plyn patří mezi fosilní paliva a jeho základní složkou je uhlovodík CH_4 , který obvykle tvoří 88 – 98,8% plynu. Čím více metanu zemní plyn obsahuje, tím je z hlediska energetiky kvalitnější. Poměrně často se vyskytují společná ložiska ropy a zemního plynu, a to jak na pevnině, tak i na moři. Zemní plyn je nejedovatý a bez zápachu. Slouží hlavně jako zdroj tepelné energie v domácnostech, výtopnách, teplárnách a v elektrárnách (paroplynová zařízení). Výhodou jeho využití je to, že po spalení nezanechává popel, snadno se reguluje a měří jeho spotřeba. Při

správném spalování zanechává ve vzduchu méně škodlivin než uhlí a ropa.

Zajímavostí je, že na Sibiři a na Aljašce se nacházejí ložiska zmrzlého plynu, tzv. hydrátů, kde v 1 m^3 je skryto až 200 m^3 zemního plynu.

Zemní plyn se těží podobně jako ropa. Největší naleziště je Rusko, Severní moře, Severní Amerika (Alžír), země Perského zálivu, USA a Kanada. Roční těžba zemního plynu je přes 2100 miliard m^3 . Ověřené zásoby při dnešní těžbě jsou až do roku 2057.

Zemní plyn se dopravuje do místa jeho těžby a do míst jeho spotřeby plynovody.

Plynovody se vedou jak po povrchu, tak i pod hladinou moře. Po přivedení plynu do místa spotřeby se plyn čistí a poté uskládňuje v podzemních zásobnících a ve speciálních nádržích. Doprava zemního plynu v Evropě a do Evropy je zajišťována plynovody, jejichž celková délka překročila již 430 000 km. Největší část evropských vysokotlakých plynovodů vlastní Rusko. Nejdelší ruský plynovod – tranzitní plynovod – přivádí plyn do střední a západní Evropy, mimo jiné i přes Českou republiku. Tranzitními nazýváme plynovody a ropovody, kterými proudí příslušné

médium a které procházejí do svého cíle přes určité státy. Pro přepravu zemního plynu tankery se musí provést zkapalnění a zchlazení na -161 až -169°C , které se musí po dobu plavby udržovat. První takovou loď postavili Japonci roku 1937.

Štěpením zemního plynu, zkapalněním hnědého uhlí, karbonizací nebo míšením a úpravou jiných plynů se vyrábí svítiplyn. Svítiplyn je jedovatý a používá se ve stále menší míře k topení v průmyslu a v domácnostech.*

• kalup

*obrázky přejaty z 1. česká encyklopedie energie, Sinopt, s.r.o.

Francouzský den

Kdo pravidelně navštěvuje Pardubické závodiště, jistě ví, že pořadatelé se snaží, aby každý dostihový víkend byl v jiném duchu. Pokaždé se jedná o nějakou evropskou zemi, která zde představuje svoji tradiční kulturu, jídlo i hudbu. Za celou sezónu již za sebou máme Italský, Britský, Ruský a Slovenský den. Ani tato sobota 21. září 2002 nebyla výjimkou, jednalo se o Francouzský den. Byla to také poslední šance kvalifikovat se na 112. Velkou pardubickou.

Pro diváky nejatraktivnějším a zároveň i nejvíce dramatickým se stal v pořadí pátý, postupový dostih. Na startu stálo pouze sedm koní, napětí na tribunách vrcholilo a z rozhlasu se ozval již dlouho očekávaný pokyn startérovi. Všichni, kdo měli vsazeno, jen tiše seděli a čekali, jak se bude dostih vyvíjet. Na druhé proutěnce ztratila jezdce Czanka, za lesíkem vybočil Herisson a hlavní favorit Decent Fellow skončil na předposlední překážce, když se mu do cesty připlétl Kyrton. Z hlediště se ozvalo jen udivené „óóóhh“. Do cílové rovinky se hnala velmi vyrovnaná čtveřice koní, mezi kterými se strhl velký boj o stupně vítězů. Napětí vrcholilo, z úst diváků hlasitě zněla jména koní. Jako první „proletěl“ cílem Kyrton, v těsném závěsu za ním St. Roger, potom Hřivna a Rent. Oni měli to štěstí, že se budou moci objevit na startu 112. Velké pardubické. Pro ty, kteří nedojeli, to znamená konec nadějí pro tento rok.

• kocka

Balet

V minulém čísle časopisu jsem vám slíbila něco málo ze světa baletu.

Balet je syntetické umění, spojující složky hudební, dramatické, výtvarné a taneční. Jako samostatný tanec se začal formovat v renesanci, jeho počátky však lze najít v kulturních tancích Egyptanů. V 18. století balet reformoval J. G. Noverea. Zavedl dramatický balet a oddělil balet salónní a divadelní. V 19. století byly centry baletu Itálie, Francie a Rusko.

V současném baletu lze vysledovat dva druhy. Klasický, často inscenovaný podle původních choreografií. Spojením klasického baletu s moderním výrazovým tancem, který zahrnuje více žánrů a uplatňuje se i v muzikálech a filmech.

Nejvýznamnější hudební soubory jsou dnes v USA, Francii, Nizozemsku, Velké Británii a Rusku. K předním choreografům

patří: G. Balanchinem, J. Robbins, A. Howardová a další.

A ještě něco k českému baletu. Příznivé podmínky pro rozvoj českého baletu vznikly až v 19. století v Národním divadle, kde vývoj českého baletu ovlivnily A. Berger a A. Viscusi.

Jako choreograf se zejména prosadil V. Harapes. Vlastimil Harapes je od roku 1966 členem baletu a od 1990 uměleckým vedoucím baletu Národního divadla v Praze. Vyspělou taneční techniku spojoval s hereckým projevem. Je představitelem národních tanečních postav např. Prince (Labutí jezero), Merkucia i Romea (Romeo a Julie). Významné role ztvárnil i ve filmech Panna a Netvor a další.

V dalším čísle si povíme něco o krásné salse.

• nela

Historie obuvi

Nejstarším typem bot je zřejmě sandál. Vyráběl se z pletené slámy, papyru, kůže i dřeva. K noze se uvazoval řemínky. Historicky je spolehlivě doložen téměř 3000 let před našim letopočtem v Přední Asii, Egyptě a Číně. Sandálová bota v nejrůznějších podobách přežila nejen několik tisíciletí starověku a zřejmě pravěku, ale používá se i dnes. (**obr. 1**) Patří k nejoblíbenějším

ším typům obuvi u většiny národů světa. Jen materiál se měnil až po současně gumové a plastové podešve.

V oblastech, kde dozníval vliv staročínské kultury, se nosily vysoké kožené střevíce - kalcey (calceus) různě zdobené. Sahaly někdy až do půli lýtek. Římané se obouvali do párových bot jako dnes my. Pro levou a pravou nohu byla zvlášť střižena. Po pádu Říma to upadlo v zapomnění a téměř do konce 14. století se nosily boty symetrické, stejné pro obě nohy. Na přelomu 14. a 15. století se objevily vysoké dřevěné boty, podražené dvěma podpatky s příčným kusem kůže, pod který se jemná bota zasouvala. Tyto dřevákové pantofle si oblékali i šlechtici.

V období renesance, mimo jiné, vznikly takzvané shrnovačky, které se staly typickými pro vojáky a mušketýry z konce renesančního období a zvláště pak v baroku. Barokní i rokokové boty pro vyšší společnost byly také z hedvábí, brokátu a bohatě zdobené sponami, krajkami nebo zlatým či stříbrným vyšíváním. (obr. 2)

Továrna na boty přibývalo a měnil se tak i vzhled obuvi. U nás například již v roce 1894 založil továrník Baťa továrnu ve Zlíně. Obuv 19. století byla „umírněná“. Ženy si oblíbily vysoké šněrovací boty do půli lýtek, muži si zasouvali úzké nohavice do vysokých přilehlých kožených holínek.

Obuvnictví 20. století bylo ovlivněno světovými válkami. Poválečné období bylo pak ve znamení velkosérií levné obuvi, tuctových ražených polobotek a gumoplátěných tenisů. (obr. 3)

Dnes je již samozřejmostí vlastnit boty pro různá roční období, což si v minulosti nemohlo dovolit leckteré panstvo.

• kinki

Pavel Šporcl

Neváhejte a přijďte do Východočeského divadla dne 24. listopadu. Vystoupí zde od 19⁰⁰ houslista Pavel Šporcl. Pavel Šporcl začal hrát na housle v pěti letech. Houslovou hru vystudoval

na pražské konzervatoři a poté na hudební fakultě AMU. V letech 1991 – 1996 studoval hru na housle na prestižních univerzitách v USA. Spolupracuje s řadou domácích i zahraničních orchestrů. Díky tomu vystoupil na koncertech nejen v Evropě, ale i v USA, Kanadě, Izraeli a Japonsku. Pravidelně vystupuje na nejvýznamnějších festivalech ČR: Pražské jaro, Janáčkův máj.... Jako většina českých, ale i zahraničních virtuózů nahrál několik CD.

Od ostatních se vyznačuje tím, že si místo fraku obléká kožené kalhoty a na hlavu uvazuje šátek. Tvrdí, že jeho netradiční způsob odívání nespočívá v tom, jak upoutat pozornost za každou cenu, ale chce „nalákat“ mladší generaci posluchačů k poslechu vážné hudby.

• mamó

Westlife

Sladcí členové skupiny Westlife se dali dohromady v malém městečku Sling v Irsku. Shane, Kian a Mark chodili spolu do školy a hráli v muzikálu Pomáda. Spolu s kámoši Derekem, Michaellem a Grahamem vytvořili skupinu 6 as 1. Později se přejmenovali na I.O.YOU a vydali singl Together Girl Forever. Člen skupiny Boyzone Ronan Keating se stal manažerem skupiny, kterou přejmenoval na WestSide a Dereka, Michaela a Grahama vyměnil za Bryana a Nickyho. V roce 1999 si skupina zatím naposled změnila jméno - a vznikli Westlife. Jejich první singl Swear It Again se stal nejprodávanejším v Británii a Irsku. Druhá deska – Coast To Coast na sebe nenechala dlouho čekat. V prosinci vyšlo dlouho očekávané třetí album téhle irské pětky pojmenované World Of Our Own. Je na něm sedmnáct písniček v čele se singlem Queen Of My Heart.

Další informace o této hudební skupině získáte na internetové adrese www.westlife.com.

• non

SPORT

Běh Terryho Foxe

Tradice pořádání Běhu Terryho Foxe se zrodila v návaznosti na životní příběh mladého Kanadana, který v 18 letech přišel amputací o nohu postiženou rakovinou kostí. Tehdy se Terry rozhodl, že ukáže lidem se stejným osudem novou cestu do života.

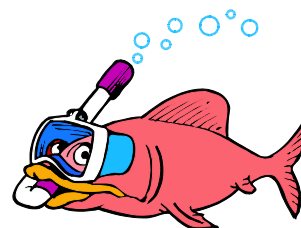
Řekl si, že poběží napříč celou Kanadou a po cestě uspořádá finanční sbírku na výzkum rakoviny. Bohužel, krátce po dokončení své legendární pouti umírá schvácen zákeřnou nemocí v městečku Thunder Bay ve věku 23 let. Terry Fox se tímto heroickým kouskem zapsal do srdcí tisíců lidí po celém světě.

Vzpomněli si na něho i čeští sportovci, organizátoři Běhu Terryho Foxe, když v roce 1993 uspořádali první běh na jeho počest na našem území. V Pardubicích se Běh Terryho Foxe organizuje od roku 1998 po stejné trase z Pernštýnského náměstí, pod zámek, ulicí podél levého břehu Labe, okolo zimního stadionu, stezkou podél Sukovy třídy a konečně pod Zelenou bránou zpět na Pernštýnské náměstí. Trať měří 2,5 km a je možno ji překonat téměř jakýmkoliv způsobem. Další informace na: www.css.cz/fox.

• čet

Pardubický bazén uzavřen

Až do poloviny prosince se budeme muset obejít bez krytého bazénu, který se začal opravovat. V současné době se opravují východní skleněné budovy, které už podléhají vlivu počasí. Kovové rámy skleněných tabul začínají rezivět. Severní část skleněné stěny obepínající budovu ze tří stran je již opravená. Na nejdelší části směrem k řece Chrudimce se opravuje nyní a poslední jižní část přijde na řadu jako poslední. Pokud byste si chtěli pořádně zaplavat a pro-

táhnout svaly, budete si muset zajet do plaveckého areálu v Hradci Králové, který je také pěkný. Ostatní si budou muset počkat do poloviny prosince, kdy si budete moci zaplavat již v nově opraveném vnitřním bazénu plaveckého areálu Pardubice.

• hok

Velká pardubická

Velká pardubická je beze sporu jedním z nejtěžších překážkových dostihů evropského kontinentu. Do Čech se překážkové dostihy rozšířily z Velké Británie v 1. polovině 19. století. V tomto období to byly spíše hony, při kterých jezdci s koňmi překonávali různé přírodní překážky. V roce 1856 byla vybudována závodní dráha v Pardubicích. Inspiraci k jejímu vybudování poskytovala

Velká národní steeplechase v Anglii. Pardubická překážková dráha je však náročnější a liší se od jiných evropských konkurencí. Se vznikem VP jsou spojena jména prince Emila Fürstenberga, Oktaviána Kinského a hraběte Maxe Ugarta. 5. listopadu 1874 byl odstartován první ročník Velké pardubické steeplechase. Na startu stálo 14 koní a jezdců. Vítězství si odnesl plnokrevník Fantome s anglickým žokejem Sayersem. Od této doby se Velká běhá každý rok. Výjimkou byla válečná léta a politické události v roce 1968. V letech 1876 a 1908 překazilo konání dostihu počasí. 20. října 1946 navštívil VP rekordní počet

diváků – neuvěřitelných 60 000 lidí. Do historie tohoto dostihu se zapsal ryzák Železník, když celkem čtyřikrát (v letech 1987, 1988, 1989 a 1991) donesl žokeje Josefa Váňu do cíle jako první. Byl také prvním koněm, který překonal hranici 10 minut a celý kurz „Velké“ zaběhl za 9:56:13. Josef Váňa je též nejúspěšnějším jezdcem Velké pardubické. Je jediným pětinasobným

vítězem tohoto dostihu. Čtyřikrát zvítězil s ryzákem Železníkem a popáté v roce 1997 v sedle hnědáka Vronskyho. Jedinou ženou, která zvítězila ve Velké pardubické, je Lata Brandisová. Tohoto úspěchu dosáhla s klisnou Normou v roce 1937. Rekord tratě drží nyní 14-ti letý Peruán, vítěz tří ročníků: 1998, 1999, 2000, pokaždé v sedle se Zdeňkem Matysíkem. V roce 1999 zaběhl kurz 6900 metrů za 9:16 minut. Tato dvojice útočí na Váňův a Železníkův rekord čtyř vítězství ve Velké Pardubické steeplechase a Z. Matysík tak na své 50. vítězství v kariéře a tím na titul žokej.

• vlaz

MONITOR TECHNIKY

Co to je E-mail a jak ho napsat

Minule jsem na tomto místě psal o internetových stránkách neboli o službě WWW, která uživateli umožňuje vyhledávání informací, prohlížení obrázků, chatování atd.. Dnes se budu věnovat další, i když neméně důležité službě a tou je E-mail.

Co to vlastně e-mail je? E-mail nebo chcete-li elektronická pošta, je internetová funkce umožňující posílat textové zprávy, programy... jiným uživatelům internetu do jejich internetových schránek. Každý uživatel, který chce e-mail používat, si nejprve takovou schránku musí vytvořit. Jak, to si vysvětlíme níže.

Nejdříve je potřeba se připojit k internetu a vytvořit si novou e-mailovou adresu.

Do pole na vepisování internetových adres v horní části obrazovky napíšeme třeba adresu www.seznam.cz nebo jakoukoli jinou stránku, na které je možné si zaregistrovat nový e-mail. Dole na stránce je malé okno s řádky „uživatelské jméno“ a „heslo“ a hned po něm je malý odkaz s názvem „založit si nový e-mail u seznam.cz“. Na ten klepneme a po vyplnění několika dotazníků se objeví hláška, že naše e-manilová adresa byla úspěšně zaregistrována. Pokud budete nyní chtít napsat e-mail, tak stačí na hlavní stránce seznamu napsat do toho malého okna dole jméno a heslo, které jste si nastavili při registraci a potvrdit tlačítkem OK. Budete vpuštěni do vaší nové e-mailové schránky, kde již na vás čekají ikony jako „Nová pošta“, „Doručená pošta“ apod.. Ovládání schránky je poměrně intuitivní a nemělo by vám dělat problémy.

K napsání nového e-mailu stačí zmáčknout ikonu „Nová pošta“. Objeví se okno, které se skládá ze dvou částí. Nahoře jsou tři malá pole s popiskami „Komu“, „Kopie“ a „Předmět“, dole pak velké pole na samotnou zprávu. Do políčka „Komu“ vepíšeme e-mailovou adresu člověka, jemuž je e-mail určen např.: josefnovak@seznam.cz. Do předmětu se obvykle píše velice zkráceně čeho se vaše zpráva týká např.:..... „Zpráva o chovu dobytka v Čechách“. Po napsání textu je ještě možné pomocí tlačítka „Přiložit“ přidat k zprávě nějaký soubor až do velikosti 2MB. Když je všechno hotovo, tak zprávu odešleme pomocí tlačítka odeslat v pravém dolním rohu obrazovky.

Tak to by bylo o elektronické poště asi vše a vy se už teď můžete těšit na příští číslo, kde na vás v naší rubrice bude čekat velmi zajímavý článek o mobilních telefonech.

• daho

PŘÍRODOVĚDNÝ KOVTEK

Povodeň v pražské ZOO

V srpnu tohoto roku postihla velkou část naší republiky ničivá povodeň. V Praze nebyli velkou vodou zasaženi jen lidé, ale v ohrožení života se ocitla i zvířata v trojské ZOO. Kvůli povodním tu zahynulo přes sto zvířat. Jako první byl utracen lev a medvěd. Slon Kádir musel být též utracen. Když už docela ztratil půdu pod nohama, pracovníci se rozhodli zmírnit jeho utrpení a usmrtit ho. Ze stejného důvodu byla zastřelena také hrošice. Jedna z goril se utopila. V důsledku náhlého selhání hydrauliky se utopil hroch a zemřeli také dva hrošící liberijští. Během povodní se utopilo i přes 80 ptáků a více než 40 ptáků muselo být vypuštěno do volné přírody. Během povodní probíhala v ZOO rozsáhlá evakuace. Do bezpečí se podařilo přemístit 101 savců, 750 ptáků s 12 vejci, 141 plazů s 28 vejci a 11 kalonů. Štěstí v neštěstí měl jeden z hrochů. Byl považován za utopeného, ale když voda opadla, objevil se ve sloním výběhu živý a zdravý. To se ovšem nedá říci o lachtanu Gastonovi. Ten 14. srpna ze zoologické zahrady uprchl a vydal se na dlouhou pouť Vltavou do Labe a dále do moře. Tuto 12-ti letou šelmu se podařilo chytit až v Německu nedaleko Drážďan. Při převozu zpět do České republiky však zahynul. Škody v pražské ZOO se počítají v milio-
nech, ale životy zvířat, která v tu dobu zahynula, se penězi vyčíslit nedají. Podle ředitele Petra Fejky by však zoologická zahrada v Praze – Troji měla být veřejnosti zpřístupněna do konce tohoto roku. Nezatopená část je již otevřena.

• vlaz

Český ráj

Připravila jsem pro vás tip na výlet do nejstarší chráněné krajinné oblasti Český ráj. Nachází se v severovýchodních Čechách mezi městy Turnov, Jičín a Mnichovo Hradiště.

Najdeme zde romantickou krajinu se známými pískovcovými městy (např. Prachovské skály, Hruboskalsko, Příhrazské skály, ...). Tyto útvary jsou největší pozoruhodností Českého ráje. Kdo by neznal tajuplné myší díry, překrásné pískovcové útvary, které jsou rájem horolezců, a četné romantické vyhlídky do kraje? Celá oblast je doslova protkána hustou sítí turistických cest a cyklistických stezek. Kromě skal tu můžete obdivovat četná údolí s malebnými rybníky a pestrou květenou a také jehličnaté i listnaté lesy.

Symbolem a současně i dominantou Českého ráje je hrad Trosky, který je jednou z nejnavštěvovanějších památek v Čechách. První zmínka o hradu pochází z roku 1396, kdy jej postavil Čeněk z Vartenberka. V roce 1648 hrad vyhořel a nebyl již nikdy obnoven. Znovu objeven byl až na začátku 19. století v době romantismu. V roce 1841 nechal Alois Lexa z Aehrentalu vybudovat točité schodiště s vyhlídkou pod věží Panna. V letošním roce je nově vybudovaná vyhlídka na věži Baba, která je věnovaná památce bývalého kastelána Ladislava Tomáška, jenž tragicky zahynul při autonehodě. Po zdolání 155 schodů na tuto vyhlídku se vám otevře téměř pohádkový výhled nejen na Český ráj, ale i na Ještědský hřeben, Máchův kraj a Krkonoše. Pokud budete mít štěstí na příznivé počasí, uvidíte i Kunětickou horu a výškové budovy v Praze.

Na prohlídku celého Českého ráje nestačí jediný den. Určitě stojí za to prohlédnout si město drahokamů Turnov, hrad Kost, Rumcajsův Jičín. Takto bychom mohli pokračovat ještě dále.

Více se dozvíte na internetové adrese: www.trosky.cz nebo na e-mailové adrese: hrad@trosky.cz.

• felix

ANKETA

Nej... kluk školy

Na začátek školního roku jsme pro vás připravili velmi zajímavou anketu o nejhezčího a nejoblíbenějšího kluka naší školy. Byla rozdělena do tří kategorií:

	Nejhezčí kluk	Nejoblíbenější kluk
1. kategorie (1. – 5. třídy)	Novotný – Eremiáš	Hošek – Důmek
2. kategorie (6. – 7. třídy)	Matěj Vlček	Marek Zeman
3. kategorie (8. – 9. třídy)	Jan Kadlec	Alexandr Jílek

Anketa probíhala „tajně“ a hlasovala téměř každá dívka na škole. Ale aby to klukům (možná i děvčatům) nebylo líto, připravujeme do příštího čísla anketu se stejným zaměřením. Jenže budou moci hlasovat naopak všichni kluci pro nejhezčí a nejoblíbenější dívku. Kategorie zůstanou nezměněny. **URČITĚ SE MÁTE NA CO TĚŠIT !!!**

• čangy

Skrývačky

V každé větě naleznete jedno zvíře. **Vzor: Víš, že lva nikdy nechytíš za ocas.**

- 1) Malí Pavel bloudil po městě.
- 2) Karle, vylez z postele.
- 3) Honza donesl Ondrovi knihu.
- 4) Je tu sníh a led a telefon opět nefunguje.
- 5) Kávu nám už veze bratr.

• ded

Přírodopisný kvíz

1) Poznáte volavku?

Poznejte nebo si tipněte, jaký druh volavky je na obrázku.

- a) volavka popelavá
- b) volavka bílá
- c) volavka stříbřitá
- d) volavka červená

2) Spojovačka

K jednotlivým druhům rostlin přiřaď jejich zástupce:

Kontryhel	luční
Jitrocel	žlutá
Ostřice	přímořský
Jetel	vraní nožka
Pelyněk	alpský
Violka	převislá

• kiki

NAŠIM NEJMENŠÍM

Podzim

Už je to tak, pomalu začíná padat listí ze stromů a brzy nastane podzim. Spočítejte, kolik je na obrázku listů.

Sněhánky

V počasí hlásí sněhánky,
my se už těšíme na sánky.
Bude to zas pěkná mela,
pojedu z kopce jak střela.
Věřím, že dojedu celá.

Léto

Slunce svítí na pole,
a já jedu na kole.
Jedu, jedu k rybníku,
mám to v létě ve zvyku.
Blízko rybníka jsou tůňky,
ozývá se kuňky, kuňky.

• Veronika 7.C

Komiks

• max

OBSAH

Český rozhlas.....	1
Sběr starého papíru.....	2
Sběr PET lahví.....	2
Nejrychlejší chlapec a dívka Pardubic.....	2
Podzimní svátky.....	2
Zemní plyn.....	3
Francouzský den.....	4
Balet.....	4
Historie obuvi.....	4
Pavel Šporel.....	5
Westlife.....	6
Běh Terryho Foxe.....	6
Pardubický bazén uzavřen.....	6
Velká pardubická.....	7
Co to je E-mail a jak ho napsat.....	7
Povodeň v pražské ZOO.....	8
Český ráj.....	9
Nej... kluk školy.....	9
Skrývačky.....	10
Přírodopisný kvíz.....	10
Podzim.....	10
Komiks.....	11

■ **redakce:** Monika Bartoníčková, Tomáš Česálek, Dana Dušková, Lucie Flídrová, Martina Hodaňová, Kateřina Kabešová, David Klívar, Jan Kváša, Alžběta Lišková, Petra Mejdrová, Michaela Nováková, Michaela Novotná, Aneta Nykodýmová, Martina Pohlová, Anežka Prokopová, Lucie Ptáčníková, Jan Šindler, David Štverák, Lucie Trojanová, Anna Zálišová, Jitka Žaloudková ■ **kreslí:** Martin Vorel ■ **spolupracovníci redakce:** Kateřina Kvochová, Veronika Šlégrová, Lucie Volfová ■ **grafická úprava:** Jiří Mandys ■ **korektor:** Zdena Bednaříková ■ **vydává:** ZŠ Pardubice – Studánka, listopad 2002

© Jakýkoliv plagiát tohoto časopisu nepochází od kolektivu autorů a tudíž nenesou odpovědnost.